

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institutioes Morales

In Quibus Vnivers[a]e Quaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1602

23. De Diuinatione, quæ ex inuocatione Dæmonum petitur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14077

dum aliquem in locū Iudæ fratres conuocarunt, & preces ad ipsum Deum fuderunt. Tertio, si diuina oracula ad futiles, & vanas res, vel ad terrena negotia adhibeantur. Vnde B. August. in epistol. no. art: *Hic, qui de paginis Euangelicis fortis legitur, est opitandam sit, ut id potius faciam, quam ad demonia consulenda concurrant: mihi tamen displicet ista consuetudo, ad negotia secularia, & ad vitæ huius vanitates diuina oracula uelle conuocare.* Sic ille. Quarto, si in electionibus Ecclesiasticis, quis fortibus euentum committat. Hæc ex S. Thoma.

Cap. XXII.

De Diuinatione, quæ ex superstitiosis, & vanis quibusdam obseruationibus sumitur.

Scire conuenit, quemadmodum omnia sunt fortuita dicta, vel facta hominum, quorum obseruatione quis futura diuinat: sic superstitioses dicuntur fortuiti aliarum rerum euentus, ex quorum notatione quis læta, vel tristia sibi, vel alteri omnia euentura certò cõiectat. Exemplum pono. Si quispiam summo mane domo egressus canem, aut selem offendat, funus, sepulcrum, aut crucem videat, diuinat sibi eo die sic, vel aliter cuncta euentura: vana hæc est diuinatione ex inani, & superstitiosa obseruatione ducta. Alij venatum iurati, si primo mane pedem in limine offenderint, aut eorum vestis deciderit, vel fuerit tacta à foricibus, aut lacinia valuis adhaeserit, putant & certum apud se constituunt, nihil sibi prosperè, & feliciter eo die euenturum. Si cum primum domum eierint, sternutauerint, si corrigiam abruerint, si in porta caput offenderint, si corruerint, insauti omnis esse arbitrantur. Putant nonnulli certorum animalium occursum, prosperos rerum euentus præsignificari; aliorum: verò animantium, aduersos. Certos itidem hebdomadæ dies esse sibi faustos, alios infastos. Hæc omnia ex vana Gentiliū obseruatione initium duxerunt. Tib. Gracchus quo die ciuili seditione oppressus est, domo egrediens ita pede limen offendit, ut non parua vis sanguinis efluxerit. Plutar. in Tib. Gracch. Valer. lib. 1. c. 4. Neroui in expeditionem Alexandriae profecturo, lacinia surgenti adhaesit. Crassus filius contra Parthos profecturus in aciem, ita pedem offendit, ut humi prostratus conciderit: qui deinde in bello caesus occubuit. Plutar. in Crasso. Bruto, & Cassio prodituris in aciem obuium Aethiopem calamitatem præsignificasse, vulgo creditum est. Hadrianus Cæsar ex Mauri occursum futuram sibi mortem suspicatus esse perhibetur. Annibali ex Italia Africam petenti sepulchrum diruptum in via, omen ingessit infastum. Reperias certum genus hominū, qui sibi putent aduersum diem Martis, aut diem Veneris: contra verò felicem, & prosperum diem Iouis, & diem Lunæ: Vnde nihil, quod sit aliquid ponderis, & momenti, aggrediuntur, nisi certis quibusdā diebus, alijs verò libenter, & audacter negotia tractanda inscipiunt. Hæc, & his proxima superstitiosa, & vana sunt, & vt dixi, à Gentibus accepta, quæ cum aliquando experirentur certis quibusdam rerum euentibus lætum, vel triste sibi aliquid

accidisse, in eis aliquid diuinitatis contineri censuerunt, & deinde dæmon sese in illis rerum casibus immiscebat, vt sic Gentes de Iudæa tenebantur. C. Flaminius cum apud lacum Trasimenum cum Annibale pugnaturus cõuelli signa iussisset, lapsus equo super caput eius humi prostratus est: nihilque eo prodigio inhibitus signiferis signa moueri sua sede posse negantibus, malum, ni ea continuò effodissent, minatus est: & deinde ipse in bello occubuit, & in ea acie quindecim millia Romanorū cæsa, sex millia capta, viginti millia fugata sunt. Hæc Valer. lib. 1. c. 6. Liu. lib. 2. belli Punic. Vulpè in via occurretem, signū mali omnis putabant. Sic etiā canis prægnans si occurreret, credebatur infastum omen: Porcus, aut mustella à sinistra veniens, infelicis omnis erat. Si quid item mures corroserant, tristitia prænuntiare creditū est. Quæ quidem omnia, vt vana dānantur, & Illud. 2. 6. q. 2. ex Augustino. Negari non potest, vt supra dixi aliqua dicta, vel facta in Sanctis Scripturis fuisse, quæ rerum sequentium euentum non ab humano, sed diuino impulsu profecta, significauerint, vt Gedeon Iud. 7. Ex eo quod audiuit narrationem, & interpretationem cuiusdam somnij, omen captauit. Et seruus Abraham Gen. 24. omine etiam vius legitur. Et Ionathas Saulis filius 1. Reg. 14. omen etiam obseruauit. Præterea narrat Paulinus in vita Ambrosij. Probum iudicem, cum Ambrosium ad Liguriam, & Aemiliam gubernandas misisset, ei dixisset: *Vade, & fac, nõ vt iudex, sed vt Episcopus*, & postea Mediolanensis Ecclesia eum in Episcopum elegit. Et ipse Ambrosius adhuc adolescens cum forori osculandam manum dedisset, ludens dixit, se futurum Episcopum: & ita fuit.

Cap. XXIII.

De Diuinatione, quæ ex Invocatione dæmonum petitur.

Sciendum est, Dæmones dupliciter euocari; expressim, aut occultè, siue vt vulgo dicitur, tacitè. Expressim euocantur, cum quis pacto cum eis inito petit, vt sibi futura prænuntient, aut aperiant occulta. Tacitè verò, & occultè euocantur, cum vel aliquid fit, in quo latet pactum cum Dæmone contractū, vel cum quis vitur ministerio, & opera hominis, qui cū dæmone societatem in eo ministerio contraxit. Præterea, scire oportet, ad hoc genus Diuinationis reuocari eas quoque diuinationes, quas Cicero appellat, Vaticinationis, & Furoris. Olim enim, qui futura apud gentes vaticinabantur, aut occulta indicabant, dicebantur Arioli, qui furore correpti, dæmonis instinctu futura prædicebant. In hoc etiam genere includuntur omnes Magorū artes, quibus solet inesse fraus maxima dæmonum. Porrò duplex est Magia, altera dicitur Naturalis, aut Mathematica, altera verò est dæmonica. Naturalis est, qua quis cõmixtis multarum rerum naturalium viribus, & facultatibus occultis, quædam mirabiliter efficit: quæ quidem res veræ sunt, & vi naturæ productæ, sed earum causæ nos latent: ideo mirabiliter eas fieri putamus. Hac ratione fructus arborū aliquando ante tempus nascuntur, procreantur hyeme rosæ, vix, fabæ. Item arte, hoc est, vi naturæ recondita, & abstrusa facit quis, vt intra paucas

horas planta excreſcat. Et cum dæmones latentes, & abditas rerum naturalium vires perſpectas habeant, plurima edere ſubitò poſſunt, quæ cæteri admirantur. Mathematica verò Magia eſt, qua quis ſola mathematicarum artium, aut diſciplinarum ſcientia imbutus, abſque alijs rerum naturalium actionibus aliqua mirabiliter præſtat: qua ratione quidam exacta numerorum cognitione præditi multa videntur diuinare, quæ quidem additis detractiſue numeris, & ſæpius ſubductis, vel adiunctis ea ratiocinando colligunt. Eiuſdem etiam mathematicæ ſcientiæ, & cauſarum naturalium, & mechanicæ artis præſidijs teſte Medina *lib. 2. de reſta in Deum ſide cap. 7.* quoidam legimus feciſſe æneos boues mugientes, angues ſibilantes, paſſeres cantitantes, ſtatuas lapideam in menſa, vel tabula ſaltitantes, aut deambulantes. Archimedes Syracuſanus Mathematicus opera feciſſe perhibetur, tam mirabilia, vt homines, qui ea intuebantur, ſtupuiſſe, in hiſtorijs legamus. Et huiuſcemodi artem Canones, leges, & iura non damnant. Magia Dæmonis eſt, quæ notato ſitu, ortu, occaſu, & coniunctione ſyderum, & aſtorũ, deſcribit annulos, imagines, circulos, & figuras, quibus expreſſe, vel occultè includuntur dæmones, qui deinde multa efficiunt. Sic etiam in vaſculis dæmones ſolent includi, qui expreſſe, vel occultè vocati, ſeſe ſponte in ea vaſcula abdunt, aut ſuperiorum Dæmonum imperio coguntur ſe in ea conferre, & recipere. Atque hæc dæmonum Magia eſt quadruplex. Vna dicitur Præſtigiatoria, qua fit, vt oculis res aliter appareant, quam ſunt: nam cum res nullæ ſint, ſpeciem tamen rerum oſtendunt: ita vt homo ſpeciem lupi, & contrà lupus hominis ſpeciem, & imaginem referat. Altera dicitur Venefica, ſive Incantatoria, quæ certis verbis, carminibus, ſuffumigationibus, & alijs ſimilibus videtur quædam mirabiliter efficere, in quæ Dæmon ſeſe occultè infert, & intrudit. Tertia Magia dæmonis dicitur Cabaliſtica. Cabala hebraicè idem ſignificat, quod Latine, Traditio. Omnis enim doctrina humana non ſcripto, ſed verbo, quaſi per manus accepta, vocatur Cabala. Porrò duplex eſt Cabala apud Hebræos: Vna, qua ſacrarum literarum myſtici ſenſus cognoscuntur: putant enim illi, Moſen in monte Sinai legem à Deo accepiffe, & literalem eius ſenſum, ac myſticum, & poſtea ſenioribus legem ſcripto tradidiſſe, verbo autem myſticos eius ſenſus: qui ſeniores eodem modo alijs legem ſcripto dederunt, & ſenſus myſticos ſolo verbo; & ita myſticum Scripturæ ſenſum apud maiores Hebræorum ſola traditione ſuſceptum perpetuò vigiſſe. Quicquid ſit de huiuſmodi ſententia: hæc Cabala damnata non eſt. Eſt autem altera, quæ docet, in hebraicis nominibus, punctis, apicibus, lineis, accentibus, & ſpiritibus innumerabilium rerum affectiones conditiones, vires, & facultates contineri: ita vt ſi quis totam Hebræicorum nominum, literarum, accentuum, ac ſpirituum vim probè calleret, poſſet multa mirabiliter efficere. Atque hæc Cabala eſt vana, & ſuperſtitioſa; ac ideo merito iure dānata. Quarta eſt Magia, quæ Pythagorica vocatur, fortassis, quia à Pythagora cepit initium: qua quidam Magi docent nomina cum naturæ actio-

nibus, ac viribus certam habere affinitatem, quæ nos omnino later, quam ſi perſpectam haberemus, admirabilia multa præſtare poſſemus: ſecundum quam aiunt multos hominum caſus felices, aut inſelices poſſe prænoſci. Vt ſi duo homines bello, lite, diſputatione, aut ludo decerent, eum ſæpe victurum, cuius nomen ſyllabarum numero, virtute, aut poteſtate aduerſarij nomen ſuperauerit. Et hac ratione fuiſſe Patroclum ab Heſtore victum, Heſtorem ab Achille ſuperatum. Hæc quoque eſt vana, & commentitia Magia, in qua Dæmon occultè ſæpe adeſt, vt mentes hominum deludat. Nomina enim, & literæ ſunt hominum inuenta, & ſunt ad mentis ſenſa depromenda inſtituta. Vnde ſunt meræ nugæ eorum, qui perſuadere conantur in eis aliquid diuinitatis ineſſe, aut rerum naturalium conditiones, & affectiones virtute contiperi. Sunt enim pro varietate nationum, & gentium varia nomina, & literæ. Et otioſorum hominum eſt nomina, ſive Hebraicæ, ſive cuiuſlibet alterius linguæ pro varietate, & numero literarum, ſyllabarum, apicum, ſpirituum, & accentuum permutare, diſponere, tranſmutare, vt ea, quæ ſunt penitus abditæ, & occulta cognoscant, & futura, proſpera, vel aduerſa præſentiant. Hinc etiam apud Romanos originem habuerunt aliquæ nominum ſuperſtitioſæ obſervationes: nam cum quæſ coloniam deduceret, cum Cenſor populum, Imperator exercitum luſtraret, eligebatur is, qui dijs hoſtias immolaret, cui bonum nomen eſſet impoſitum. Cum Conſules milites deligerent, obſeruabant, vt primus miles fieret, qui bono nomine vocabatur.

Neque tamen inſciamur, ex nominibus, præſertim Hebraicis animaduertiſis, & notatis literis, apicibus, & ſpiritibus, & ſyllabarum numeris poſſe myſteria aliqua, & arcana probabiliter, & verofiſimiliter elici, quæ audientes, vel legentes, & doctrina pia, ac religioſa, & probabili imbutant, ac etiam voluptate perfundant; vt id productis in medium exemplis, ſi opus eſſet, facile à me poſſet oſtendi.

Cap. XXIV.

Quædam quæſtiones de diuinatione.

PRIMO quæritur, An vlla ſit Diuinatione, hoc eſt rerum futurarum præſenſio, & prædictio. Epicurei omnium diuinationum genera deridebant, cenſebant omnes diuinationes eſſe meras hominum nugas, & omnes diuinatores eſſe impoſtoreſ ad continendos homines, & populos in religionis officio. Hi etenim cum negarunt, aut Deum non eſſe, aut nihil res humanas curare, aut futura fortuita non cognoscere, quippe quæ ſunt per ſe, & ſuapte natura penitus ignota, omnem diuinationem eſt medio tollebant. Contrà Stoici aſſerebant vera eſſe omnium diuinationum genera, quibus gentes utebantur, auſpicia, auguria, oracula, ſortes, omnem denique iudicariam Aſtrogiam, quam ſcientiam Chaldaeorum, & Aegyptiorum vocabant. Nam Deus eſt, quod illi multis argumentis probabant, qui rebus humanis proſpicit, ergo hominibus futura prænotiat, & prædicat, eſt enim in homines beneficus, & be-

nignus.